

Contribució a un catàlech dels Lepidòpters de Catalunya ⁽¹⁾

PER

IGNASI de SAGARRA

II. Família PIERIDAE.

Gen. APORIA, Hb. 1816.

Grataegi, L.; Esp.; Hb.; God.; Eckstein; Leech; Heyne-Rühl.

Maig a Juliol, segons la elevació de les localitats.

Se troba als voltants de Barcelona, pel mes de Maig. Torrentes de Sant Pere Màrtir; Sant Medí; Can Busquets, Vallvidrera; ruïnes de can Banús, Santa Coloma de Gramanet (O. C. Rosset), Cuni y Martorell la cita també de Moncada; Montserrat; Cerdanya Espanyola y Camprodón. A més, l'havem observat a Gualba y en la vall de Santa Fe, Montseny; en aquesta localitat se troba abundosa, volant pels prats, essent fàcil sa captura, sobretot les femelles, que resten parades en l'erba dels prats humits o volen a poca alçada. 12-VII-07; Santa Maria de Seva, Montseny (R. de Casanova). Als Pyreneus se troba principalment en els prats, elevantse fins a 2000 metres (Rondou (2); en aquesta regió sol variar respecte al tamany. Verity, en la pl. XXVI de sa obra (3), figura una parella de *Grataegi* cassades al Vernet y pertanyents a la col·lecció Oberthür, referintse a la meteixa, diu: «La petita parella figurada en la pl. XXVI (figs. 8 y 9), pertany a una rassa nana que, segons les observacions de Mr. Oberthür, substitueix al tipu en les grans altituts, en els Pyreneus (*ab. Minor*, Obth., in litt.) En la serie de *Grataegi* que havem vist, recullides en la Vall d'Aran per

(1) Vegis «Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural», Febrer-Mars 1911.

(2) P. Rondou.—«Catalogue raisonne des Lepidopteres des Pyrenées».

(3) R. Verity.—«*Rhopalocera Palaearctica*».

don Manel Llenas, tots els exemplars tenen igual tamany que la forma normal de nostra regió.

Gen. PIERIS, Schrk. 1801.

Brassicae, L.; Esp.; Hb.; God.; B.; Lang.; Heyne-Rühl.

Març, Novembre.

Aquesta espècie apareix principalment en dues èpoques; la de la segona, o sia la generació estival, es considerada com a tipu. Pera poder apreciar mellor les diferències estacionals d'aquesta espècie, donèm a continuació els caràcters de les dues formes.

Gen. vern. **Chariclea**, Stph.; Humphrey. & Westwoot.

Febrer-Maig.

(Taques negres, cobertes parcialment de escates de color fosca. Revers de les ales inferiors, groch verdós y ombrejades d'escates negres).

(La forma estival té les taques negres més vigoroses y esteses y el revers de les inferiors de color groch).

Els individus que han ivernat baix la forma crisalidal pertanyen a *Chariclea*. Aquesta espècie es la més comuna del genre, a Catalunya, exceptuant la regió Pyrenenca, ahont predomina *Rapae*. En els cultius de *Cruciferes*, se mostra ab major intensitat, constituint ses larves una veritable plaga.

Rapae, L.; Hb.; O.; God.; B.; Leech.; Heyne-Rühl; Elw.; Moore.

Espècie molt abundant, presentantse en les següents formes:

Gen. vern. **Metra**, Steph.; West & Humphr.

Immaculata, Fologne.

Febrer-Maig.

(Tamany més petit que la generació estival, taca apical de les ales anteriors, grisa en lloch de negra, l'espai basilar del

anvers de les ales cobert de escates negres; anvers de la femella, de color groguenca. Revers: ales inferiors, en els dos sexes de color groga verdosa, cobertes de escates negres, principalment en la meitat inferior de la cetla discoidal, faltanthi casi completament en l'altre meitat).

Els individus d'aquesta forma constitueixen la primera generació del *P. Rapae*. En alguns exemplars, s'accentuen els esmentats caràcters, presentant l'anvers de les ales tot blanch en els mascles; en les femelles desapareix per complert la taca apical, restant devegades una sola taca negra en l'anvers de les ales superiors; aytals exemplars pertanyen a la forma **Leucotera**, Stefanelli.

Gen. aest. forma **Rapae**, L. (tipu).

Juny-Septembre.

La forma estival apareix en el mes de Juny, es considerada com a tipu, diferenciantse de la forma primaveral per son major tamany, les taques negres més vigoroses y més grans, l'anvers de la femella no es tant groch. Lo revers de les ales inferiors es de color groga, desapareixent casi per complert les escates negres.

Aquesta especie, com la anterior, se presenta ab excés en els cultius, també abunda en els llocs montanyosos, ahont creixen varies *Cruciferes*; als Pyreneus es més abundant que *Brassicae*. En la Vall de Nuria la havem cassat a 2500 metres.

Manni. Mayer; Stgr.; Stef.; Turat.

Ergane var. Lederer.

Abril.

(Se diferencia de *Rapae*, per l'apex de les ales superiors generalment més rodó, contorn intern de la taca apical convex vers l'interior, aquesta s'extent pel costat extern molt més que cap altre forma de *Rapae*. La taca negra del disch en forma de mitja lluna y dirigida cap al costat extern, en lloch de rodona. Anvers dels dos sexes, de color blanca verdós; revers de les inferiors semblant a *Metra*, de *Rapae*.

Se troba en la mateixa època y en algunes localitats de la forma *Metra*, distingintse de la meteixa al vol, sobretot la femella, que contrasta ab el color groch de la de la forma

Metra. L'havem observat en localitats dels voltants de Barcelona; Tibidabo, bosch de can Gomís; Sant Genís dels Agudells; Sant Cebrià. Vallcarca, Costes de Garraf; La Garriga y Sant Pere en Vilamajor.

Gen. aest. **Rossii**, Stef.

Juny.

(Tamany major, els caràcters més accentuats, com també la color negra, la taca del disch en forma de mitja lluna, juntant-se al costat extern per dos petites estries, paraleles, que surten dels dos extrems de dita taca. En les femelles, aquests caràcters son més notables, y en alguns exemplars l'espai comprès entre les esmentades, estries resta cobert de escates negres; en l'anvers de les inferiors, sol presentarse en aquest sexe una taca dessota la cetla discoidal. Revers de les inferiors com *Rapae*).

Aquesta forma extrema de la generació estival de *Manni*, se presenta molt localisada en el turó de St. Pere Màrtir, volant ab abundor en el mes de Juny; també la tenim dels turons de can Banús, Sta. Coloma de Gramanet. Com se veu la situació de les localitats esmentades tenen molta analogia ab les localitats calentes de la costa Toscana, ahon fou descoberta aquesta forma. També tenim de Sant Pere de Vilamajor, una segona generació de *Manni*, corresponent algun exemplar a la forma *Rossii*.

Darrerament tots els autors (1) consideren aquestes formes com a especie propia, separantla de *Rapae*, *L*. Primerament el comte E. Turati (2) y després Verity (3) s'han ocupat dels primers estats de aquesta forma, aclarantse per les observacions d'aquets darrers la diferencia entre *Rapae* y *Manni* en tots sos estats metamòrfichs.

Napi, L.; Hb.; God.; B.; Spr.; Lang; Rühl.; Barr.; Wagner.

Març, Septembre.

La primera generació (Març-Maig) constitueix la forma tipu

(1) SPULER-Die Schmetterlinge Europas; SEITZ-Die Grossschmetterlinge der Erde, VERITY-Rhopalocera Palaearctica.

(2) TURATI-Nat. Sic. XX, p. 19.

(3) VERITY-Rhopalocera Palaearctica, pag. 335.

que's caracterisa pel revers de les ales inferiors, de color groga verdós clara, ab els nervis intensament vorejats de escates de color verda fosca, limitantse clarament ab el to general del ala; l'havém trovat abundosament al plà d'Urgell, Balaguer, 30-III-07. També l'havém caçat al Vallés, La Garriga, 12-IV-09. Gualba.

Pertanyent a la forma tipu devèm citar un mascle caçat a la Vall d'Aràn, per don Manel Llenas, en lo mes de Juliol; no obstant, comparantlo ab els exemplars de les localitats avans citades, presenta les venes del revers de les ales inferiors més intensament rodejades de escates fosques.

Gen aest. **Napaeae**, Esp.; Hb.; Fuchs, Stefanelli.

Juny-Juliol.

(Tamany major que'l tipu, revers de les ales posteriors ab els nervis vorejats de escates verdes semblants al tipu, si be més estretes y més clares; en alguns exemplars dites escates sols se presenten lleugerament y en la meitat basilar de dits nervis).

Aquesta forma corresponent a la segona generació de *Napi*.

Tením dos exemplars mascles, l'un procedent de la vall de Santa Fe, Montseny 12-VII-08, y l'altre de les Planes del Cortés 1,000 mtrs., sobre Sant Pere de Vilamajor. En aquestes localitats sols hi havém trovat aquesta forma de *Napi*, y segons nostres actuals observacions, creyém deu ésser la única generació de aquesta especie en aquella encontrada. Els esmentats exemplars presenten els caràcters de la generació estival, si bé menys accentuats que en els exemplars ahont *Napi* es presenta francament en dos generacions.

Callidice, Esp.; Hb.; O.; God.; B.

Juliol-Agost.

Aquesta especie sols la tením en la serralada Pyrinenca, trobantse en localitats quina elevació no baxe de 2,000 metres. En les montanyes més elevades de la Vall d'Aràn se troba abundant pel mes de Juliol. En son vol segueix les arestes del cingles, muntant les vessants més alteroses (M. Llenas).

Daplídice, L.; Hb., Esp. (ab.); God.; B.; Frr.; Obth. (ab groga).

Febrer-Novembre.

Se presenta en varies generacions successives; als voltants de Barcelona n'havèm observat tres ben marcades: 1.ª Febrer a Maitg; 2.ª Juny, Septembre; 3.ª Septembre, Novembre. El tipu *Daplídice*, correspòn a la segona generació, presenten els caracters intermitjos entre la generació ivernal y aquells individus quin desenrotllo se ha verificat al fort del estiu en les localitats més calentes, pertanyents a la var. *Albídice*.

Se troba estesa per tota la regió de Catalunya y se presenta en les formes següents:

Gen. vern. **Bellídice**, O.; Brahm.

Belemida, Hb.

Janer-Maig.

(Dibuixos negres del anvers de les ales, més o menys coberts de escates blanques, principalment en l'apex de les anteriors del mascle, presentant alguns d'ells casi esvaïda la taca negra de aquella regió. Revers de les inferiors ab la color verda fosca, molt extèsa, minvant els dibuixos blanchs, sobretot la faixa mitjana del tipu, que en aquesta forma se reduïx a tres o quatre taques blanques, aïllades).

Aquesta forma apareix alguns anys, a ultims de Janer, y prové de les crissàlides que han ivernat.

Son dignes de mencionar els exemplars de la tercera generació, quina eclosió es deguda a la influencia dels dies calents de la Tardor; en aquests exemplars se presenta ab freqüència la coloració del revers de les ales inferiors, igual a la forma *Bellídice*. Esp.: Santa Coloma de Gramanet, 20-IX-08.

Gen. aest. (et ab.) **Albídice**, Obth.

Juny-Septembre.

(Els exemplars ben caracterisats son de menys tamany que el tipu; anvers de les ales ab els dibuixos negres més reduïts

y el blanch més pur y intenç; revers ab el dibuix de color groga o groga verdosa, clara, y esvahit en gran part.)

Volant ab la forma-tipu, sont freqüents, els exemplars de transició a n'aquesta varietat.

Spuler (1) al tractar de la meteixa, diu «se troba en el mes d'Agost en el caldejat golf de Sagone (Còrcega) y en la província de Lleida a Espanya, y també en la Mauritania».

Gen. EUCHLOË, Hb. 1816.

(ANTHOCHARIS, B.)

Belia, Cr.; Esp.; Hb.; O.; God.; B.; Stgr.

Crameri, Butler.

Crameria, Butler.

Febrer-Abril. Juny. Septembre-Octobre.

La forma-tipu, que vola a Catalunya, pertany a la raça occidental de *Belia*, propia del Occident d'Europa y Nort d'Àfrica, distingintse de les raçes de la regió oriental de son habitat, pels caràcters següents: ales més esveltes, apex de les superiors més agut, taques negres més fosques; revers de les inferiors, ab la color fonamental verda fosca y les taques blanques reduhides. Alguns exemplars presenten taques disposades ab bastanta regularitat, en forma de faxes. Està estesa en tota la regió, desde les costes als Pirineus, fins a 2.000 metres de elevació. Als voltants de Barcelona hi es molt abundant. Vola en llocs montanyosos ahont creixen les *Crucíferes*.

Gen. aestiv. **Ausonia**, Hb.; O.; God.; B.

Belia, Esp.; Hb.

Juny-Juliol.

(Tamany major que'l tipu, costat anterior de les ales superiors, apenes estriat de negre; revers de les inferiors ab el

(1) Spuler-«Die Schmetterlinge Europas», pág. 339, t. I.

dibuix vert més reduït y irregular, les taques blanques més grosses y casi sens reflexe nacarat.)

A n'aquesta forma pertanyen els exemplars de la segona generació, se troben més localisats y més escassos que la forma-tipu, volant, ab preferència, en els cims de les montanyes.

En els turons exposats vers la costa, entre Santa Coloma de Gramanet y Badalona, vola una tercera generació de *Belia* pels mesos de Setembre y Octubre, presentant els caràcters de *Ausonia*.

Var. Simplonia, Frr.; B.; Dup.; Tr.

Marchandae, Hb.

Ausonia, Hb.

Juny-Juliol.

(El caràcter principal d'aquesta forma, se troba en la taca negra de la cetla de les ales superiors, dita taca s'estent fins a arribar al marge extern del costat anterior del ala, mentres que en les demés formes de *Belia*, la part superior de aquesta taca may s'arriba a confondre-s ab les estries negres que's troben en dit costat anterior; Revers de les inferiors semblant a *Ausonia*, si be els contorns de les taques son més marcats.)

Cuní y Martorell, en ses notes inèdites cita aquesta especie, dels Pyreneus, volant en les altures dels *Rhododendrons*. Rondou, diu, «es forma de la segona generació que sol presentarse en les altes valls, ahont *Ausonia* sols se troba excepcionalment.»

Cardamines, L.; Esp.; Hb.; O.; God.; Frr.

Abril-Juny.

(Alguns exemplars d'aquesta especie presenten el dibuix vert del revers de les ales inferiors més reduït y més filiforme; aquest cas es freqüent en les localitats meridionals de *Cardamines*.)

Especie molt estesa en tota la regió; sol trobarse localisada y abundant. Voia principalment en els llocs frescals y coberts de vegetació, torrenteres, etc. Als voltants de Barcelona

es freqüent, a Vallvidrera, camí de la iglesia, 12-IV 807; font de la teula; Sant Cebrià. V-09; Sant Genís dels Agudells, 14-IV-09; la tenim també de Sant Pere de Vilamajor, 20-IV-09 y de la Garriga, 12-IV-09. Cuní y Martorell la cita de Montserrat. Al Pirinèu també se hi troba freqüent (P. Rondou).

Euphenoides, Stgr.; Lang.

Eupheno, Esp., Vill.; Hb.; O.: God.

Calleuphenia, But.

Abril-Juliol.

Cuní y Martorell, en son catàlech, confón aquesta especie ab la *Eupheno*, L., quina existencia en la fauna Europea no ha estat ben comprovada fins ara.

Euphenoides, es molt abundant en tota la costa de Ponent, en els mesos de Abril-Maig; Costes de Garraf, Castelldefels, Gavá, Castell de Aramprunyá. Als encontorns de Barcelona es abundant, al Tibidado, Sant Genís dels Agudells, Horta (Cuní y Martorell), Santa Coloma de Gramanet. Al Vallès també abunda, La Garriga, Sant Pere de Vilamajor, camí de Roca Roja (1.000 metres), Gualba, Montserrat molt comú en varies localitats de la montanya. En la regió Pirinenca l'havem trobat a Guardiola-Bagá (800 metres), 5-VIII-07 y a les Gorges de Cremal (camí de Nuria), 9-VIII-011. També es abundant passat el Vernet fins a la Vall d'Eina (de Graslin).

Gen. LEPTIDIA Billb. 1820:

(LEUCOPHASIA Stph.)

Sinapis, L.; Esp.; Hb.; O.; God.; Leech.

Abril-Maig, Juliol-Agost.

La primera generació pertany a la var. *Lathyri*, La forma tipu vola en la segona generació, es la forma intermitja entre *Lathyri* y la var. *Diniensis*. Te els caràcters següents:

(Taca apical del anvers de les ales anteriors rodona, negra y ben limitada; en la femella aquesta taca es més reduïda poquent faltar; base de les ales sense escates negres. Revers: ales inferiors de color groga, ab dos bandes febles de escates fosques, la superior menys marcada).

La forma tipu està ben representada en les localitats ahont *Sinapis*, *L.* sols te una generació. A Catalunya predomina en la segona generació, la forma *Diniensis*, *B.* y sobretot exemplars de transició a la matexa. Santa Coloma de Gramanet, VIII 06; Vallvidrera, VII-07. Sant Pere de Vilamajor, Montserrat; Segons Rondou; al Pirinéu, els exemplars de la 2.ª gen. pertanyen a *Diniensis*, *B.*

Gen. ver. **Lathyri**, Hb.

Abril.

(Anvers: taca apical de les ales superiors en el mascle, més extesa y menys negra que en els exemplars de la 2.ª generació, també es del meteix color la extremitat dels dos nervis mitjans de les ales anteriors y l'espai basilar de les quatre ales. Revers: Ales posteriors groch-verdoses, cobertes de escates fosques, principalment en sa meitat posterior; a més, presenten fortament marcades dos bandes fosques de color gris-verdosa.

Els exemplars més caracterisats tenen el revers de les ales posteriors enterament cobert de escates fosques, presentant solzament una faja clara en la meitat del ala, dividida en dos taques pèl color fonamental. Per sa gran semblança ab la especie *Duponcheli*, Verity l'anomena forma *Pseudo-duponcheli*).

Lathyri pertany als exemplars de 1.ª generació, se troba abundant en les localitats primaverals: Castelldefels; Costes de Garraf; Castell d'Aramprunyà. També abunda als voltants de Barcelona, Sant Genís dels Agudells, Santa Iscle de Vallalta, La Garriga, Sant Pere de Vilamajor. Al Pirineu se troba en la mateixa época; Guardiola Bagá, 29-IV-016.

De la forma **Pseudo-duponcheli**, Verity, ne tenim exemplars procedents de Sant Genís dels Agudells y de la Garriga. Verity en sa obra ne representa del Vernet.

Ab. femella **Erysimi**, Borkhausen.

Juny-Agost.

(Exemplars de la segona generació ab l'anvers y revers de les ales totes blanques). Vola juntament ab la forma estival; Montserrat, 20-VI-07. Pyrineu (Rondou).

Gen. COLIAS (F). Leach 1815.

Phicomone, Esp.; Hb.; O.; God.; HS; Frr.; Lang.; Gr. Gr.; Rühl.

Juliol-Agost.

Se troba en la serralada Pyrenenca, en les localitats superiors a 1500 metres. Comú en els llocs ahont hi creixen *Asphodela alba* y *Iris pyrenaica*; voleja sobre el *Leontodon autumnalis* (P. Rondou).

Cuni y Martorell la cita de Ribes y dels pasturatges de Pla Guillém (notes inèdites). Abunda en les regions superiors de les altes montanyes de la Vall d'Aran, essent difícil de capturar per son ràpit vol (M. Llenas). També hem vist alguns exemplars procedents de Nuria.

Hyale, L.; O. God.; Frr.; B.; HS.; Barr.; Leech.; Heyne-Rühl.

Palaeno, Esp.

Abril-Setembre.

Especie poch comuna y molt localisada, no obstant sa area de dispersió en nostra regió es molt estensa. Se'ns presenta en dos generacions. Les diferencies estacionals se redueixen al color fonamental, sensiblement més pàlit, y la reducció del color negre en la forma primerenca.

L'havèm observat a Santa Coloma de Gramanet, 26-IV-07; Tarrassa, 24-IV-06; Sant Pere de Vilamajor, 16 VIII-010; Mont-

serrat, 28-V-09; Guardiola-Bagà, 12-VIII-07; Serres del Catllaràs, 24-VIII-07. Vall d'Aràn, V-VII-09 (M. Llenas).

Crhysothème, Esp.; Hb.; O.; B.; Sp.; Frr.; Lang.; Rühl.

Aquesta espècie se cita en les notes inèdites de'n Cuní y Martorell, com capturada per en Masferrer, a Begas, prop del castell. En una nota de M. Daniel Muller, transcriu també la metexa troballa.

Mentres no s'hagin fet nous descobriments y comprovat els exemplars, creyèm no pot incloure's aquesta espècie en els lepidòpters de nostra regió, donchs no tenim esment d'altre captura de aquesta espècie a Catalunya y per altra part, la semblansa de la primera generació de *Croceus*, ab *Chrysothème* es tanta, que en alguns exemplars seria difícil sa separació específica, a no ser per la presència del androconi en les ales inferiors del mascle, caràcter constant y que caracterisa a totes les formes de *Croceus*, Fourc.

De Graslin diu: el tipu de *Edusa* a Colliure s'assembla molt a *Chrysothème*. Afegeix Rondou: «Aquesta semblança a induhit al error a O. Struve, que cita *Chrysothème* com capturada als voltants del Vernet, a Saborre».

Croceus=(*Edusa*).

Croceus, Fourcroy (1785).

Edusa, F. (1787); O.; God.; Bkh.; Fitch.; Barr.; Rühl.

Hyale, Esp.; Hb.; Bkh.

Elena, HS.; Stgr.

Març-Novembre.

Se troba molt abundant en nostra regió, desde la plana als Pyreneus (Núria á 2500). Se veu en gran part de l'any, succeintse ses generacions fins en nombre de tres, als voltants de Barcelona. Es de remarcar les variacions estacionals a que està sotmesa. La primera generació (Març-Juny) se distingeix principalment per son tamany constantment més petit; les franges negres de ses ales son generalment més estretes y en alguns

exemplars atravesades pels nervis de color groga, ressemblant a *Chrysotheme*. L'anvers de les ales posteriors te la color fonamental més verdosa y sombrejada, per lo qu'es destaca marcadament la taca discoidal, el revers es més verdós ab els dibuixos ben marcats (excepcionalment en alguns exemplars falten les taques antemarginals). Aquesta forma correspònt a la gen. vern. var. **Vernalis**, de Verity.

(La segona generació, te el tamany major, la coloració sensiblement roja, sobretot en l'anvers de les ales posteriors del mascle, franges negres amples, en alguns exemplars recobertes de escates grogues. Ales posteriors ab reflexe violat, la franja negra en dites ales s'apropa més al àngle intern, que en la forma primaveral. Revers mes groguench.)

Es la forma tipu; se troba molt abundant desde la plana als Pyreneus sobre la Vall de Nuria (a 2500 metres), mes de Agost.

La tercera generació abundosa també en los mesos de Setembre Octubre, mostra exemplars quin tamany y caràcters son iguals als de la segona generació, trobants-en, també, de un tamany mes petit y de molta semblança ab la forma primaveral.

La generació més escasa es la primaveral.

Ab. femella **Helicina**, Obth.

Juliol.

(Color del anvers de les ales, groga de sofre, ressemblant al de *Phicomone*.)

Aquesta forma se presenta molt rarament, Sant Pere de Vilamajor, VII-1-010.

Ab. femella **Helice**, Hb.; O.; Lang.; Fitch.; Bar.; Tutt.
Hyale var.; Esp.

Juliol-Septembre.

(Color fonamental del anvers, blanch).

Aquesta forma de la femella, se troba a l'Estiu y Tardor, es bastant escasa; voltants de Barcelona; Prat del Llobregat; Santa Coloma de Gramanet, Octubre; Alfou, VII-09.

Gen. GONEPTERYX, Leach, 1815.

(RHODOCERA, B.)

Rhamni, L.; Esp.; Hb.; O.; God.; Leech.; Rühl.

Abril, Novembre.

Se presenta en dos generacions; als voltants de Barcelona no es tant comú com *cleopatra*. Vola pels llocs coberts de flors, torrenteres, de les montanyes, jardins, etc., Tibidabo, VII-07; Santa Coloma de Gramanet, V-08; Sant Miquel del Fay (Cuní y Martorell) Olot (Vayreda). Al Pirineu hi es comú. (P. Rondou).

La femella es difícil de distingir de la especie següent, els caràcters més constants son la punta apical de les ales superiors més pronunciada y el to general més vert, no obstant, pera separar específicament alguns exemplars, es necessari una comparació ben detinguda.

Cleopatra, L.; Esp.; Hb.; O.; God.; Lang.

Març-Novembre.

Com la especie anterior se presenta en dos generacions, la una primaveral, l'altra en l'Estiu y en la Tardor. Vola en les metexes localitats de *Rhamni*, presentantse a voltes en nostres passeigs y avingudes. Freqüent als voltants de Barcelona; can Gomis (Tibidabo), 19 III-07; Santa Coloma de Gramanet, 20-IV-08. Cuní y Martorell, diu que abunda també en la costa de Llevant, Calella. Al Pirineu l'havem trobat a Guardiola-Bagà, 5-VIII-07; encara que estesa en aquesta regió sembla esserhi bastant rara.

Gen. aest. **Italica**, Gerh.
Massiliensis, Foulquier.

Juny-Septembre.

(Revers de les ales de color groga de sofre).

Generalment aquesta forma se troba entre els individus de segona generació, si be escassa; Santa Coloma de Gramanet, IV-07. P. Rondou diu, «es propia també a alguns exemplars de la segona generació als Pirineus Orientals».